
Inleiding	2
Opzet van de lesbrieven	2
Gesprek in de klas over alle atlassen	3
Maak je eigen atlas*	3
Blanco atlas	4
<i>De millenniumdoelen atlas</i>	
1 Armoede**	5
2 Honger	7
3 Onderwijs	9
4 Gelijke kansen*	11
5 Kindersterfte*	12
6 Moedersterfte*	14
7 HIV/Aids*	15
8 Schoner milieu*	17
9 Water**	19
10 Handel**	21
11 Ontwikkelingshulp*	23
12 Schulden*	25
Kerdoelen	27

*Internet nodig

**Eén prestatie zonder internet en één prestatie met internet

In welk land leven de meeste inwoners onder de armoedegrens? En in welk land gaan de minste kinderen naar de basisschool? In de millenniumdoelen atlas is het antwoord in één oogopslag zichtbaar. Per millenniumdoel wordt de grootte van een land bepaald door de statistische gegevens met betrekking tot het onderwerp.

In 2000 hebben regeringsleiders van 189 landen afgesproken om vóór 2015 de belangrijkste wereldproblemen aan te pakken. Er zijn acht concrete doelstellingen vastgelegd: de millenniumdoelen. Meer informatie over de millenniumdoelen vindt u op www.millenniumdoelen.nl.

De atlas bestaat uit twaalf wereldkaarten die elk een onderdeel van de millenniumdoelen in kaart brengen. Iedere kaart geeft een andere kijk op de verhoudingen in de wereld, waarin de onderlinge verschillen tussen landen duidelijk naar voren komen.

Er zijn twee soorten kaarten: de printbare versie en de dynamische versie. In de dynamische versie volg je het vervormingsproces van de bestaande kaart naar de nieuwe kaart. Bovendien kun je zien hoe de verhoudingen in de wereld tussen 1990 en 2015 veranderen. Beide soorten zijn te vinden op www.ncdo.nl/atlas.

De lesbrieven kunnen ingezet worden voor vmbo-onderbouw (klas 1 en 2) en havo/vwo-onderbouw (klas 1,2 en 3). Het behandelen van één lesbrief neemt twee lessen in beslag.

De aan elke lesbrief gerelateerde kerndoelen zijn aan het einde van dit document te vinden (pagina 26-27).

Opzet van de lesbrieven

- Alle lesbrieven hebben dezelfde opzet. Per atlas zijn er kijkvragen. Op deze manier wordt de atlas geïntroduceerd in de klas. Wat is het onderwerp van de atlas? Welke gegevens staan op de atlas?
- Door de kijkvragen ontstaat er een gesprek in de klas over het onderwerp. Dit kan ongeveer in één lesuur.
- In iedere lesbrief staat kort vermeld wat er aan extra informatie te vinden is op de dynamische atlas op het internet. http://www.ncdo.nl/flashatlas/index_large.htm. U kunt kiezen met de vragen van de dynamische atlas aan de slag te gaan. Het ligt eraan of de klas in een lokaal met computers zit.
- Vervolgens gaan de leerlingen aan de slag met de atlas. Er is een afwisseling in soorten opdrachten. De ene opdracht is praktischer dan de andere. Bij sommige atlassen is een computer nodig, zodat de leerlingen op het internet op zoek kunnen naar informatie over het onderwerp.
- Naast opdrachten die direct gelinkt zijn aan de atlassen is er een andere opdracht: Maak je eigen atlas.

Algemene informatie over de millenniumdoelen is te vinden op onder andere de volgende sites:

- www.millenniumdoelen.nl
- www.kansopgezondheid.nl
- www.rechtoponderwijs.nl
- www.cmo.nl

De lesbrieven zijn geschreven door Codename Future.

- www.codenamefuture.nl

Het ontwerp en de uitvoering van de atlassen door Mapping Worlds

- www.mappingworlds.nl

Gesprek over de atlasen

- De atlasen ophangen in de klas.
- De leerlingen bekijken de atlasen.
- De leerlingen maken een eigen Top-12 van de atlasen. De atlas die de leerling het belangrijkste of het interessantst vindt, komt bovenaan het lijstje.
- Leerlingen, die dezelfde atlas het belangrijkste vinden, zoeken elkaar op en gaan in een groepje met elkaar aan het werk. Ze kijken goed naar de atlas en beschrijven/vertellen wat ze zien. Mochten veel leerlingen dezelfde kaart kiezen, kan de docent zelf de kaarten uitkiezen en onderverdelen onder de leerlingen. Ze kunnen antwoord geven op bijvoorbeeld:

Wat is het onderwerp van de atlas?
Waarom heb je voor deze atlas gekozen?
Welke gegevens staan er op?
Wat is het millenniumdoel?
Wat valt je het meest op aan de atlas?
Wat is het grootste land op de atlas?
Wat is het kleinste land op de atlas?
Welke landen staan niet op de atlas?

- Leerlingen presenteren de atlas aan de rest van de klas en vertellen waarom ze juist voor die atlas hebben gekozen.
- Leerlingen bedenken een project om aandacht te vragen voor het probleem.
- Leerlingen bedenken een project dat een bijdrage levert bij het oplossen van het probleem.

Doelen

- De leerling maakt kennis met de millenniumdoelen atlas.
- De leerling wordt zich bewust welke wereldproblemen hij belangrijk vindt.
- De leerling kan naar aanleiding van concrete vragen de gegevens van de atlas op een rijtje zetten.
- De leerling leert presenteren.
- De leerling denkt na over zinvolle projecten die een bijdrage leveren aan het oplossen van een probleem.

Maak je eigen atlas

- De atlasen ophangen in de klas.
- De leerlingen bekijken de atlasen.
- Mis jij nog een atlas van een wereldprobleem? Bijvoorbeeld: drugs, criminaliteit, oorlog en vrede, dierenmishandeling, mensenhandel enz.
- Breng dit probleem in kaart door het maken van een atlas. Het gaat erom dat de leerling een atlas maakt van een onderwerp dat de leerling belangrijk vindt. Een blanco atlas is te vinden op pagina vier. De leerlingen kunnen verschillende kleuren gebruiken om het probleem in kaart te brengen. De leerling kan gegevens op de wereldkaart schrijven.
- Gebruik het internet als bron.

Doelen

- De leerling maakt kennis met de millenniumdoelen atlas.
- De leerling denkt na over wereldproblemen die hij belangrijk vindt.
- De leerling brengt een wereldprobleem in kaart.



Legenda

Uitleg

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 1 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet wat armoede is.
- De leerling wordt zich bewust van hoeveel geld hij heeft en uitgeeft.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over armoede in de wereld.)
- Welke landen in de wereld zijn volgens jou het armst?
- Welke landen in de wereld zijn volgens jou het rijkst?
- Hoeveel armoede is er in Nederland?
- Hoe ziet armoede er in Nederland uit? (Hoe leven arme mensen?)
- Vind je jezelf arm of rijk? Waar blijkt dit uit?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Wat is armoede?
- Hoeveel mensen leven van minder dan \$1 per dag?
- Welk land is het grootst op de atlas?
- In welk land dacht je dat de armoede het grootst was?
- Welk land is het kleinst op de atlas?
- Welke landen staan niet op de atlas? Denk je dat er armoede is in deze landen?
- De Verenigde Staten en West-Europa staan niet op de atlas. Stel: de Verenigde Staten en de West-Europese landen zijn het armst in de wereld, en de Afrikaanse landen en India het rijkst. Hoe zou de wereld er dan uitzien?
- Wat zou je willen dat Afrika en India doen aan de armoede? Zou jij naar die landen verhuizen?
- Wanneer vind jij iemand echt arm?
- Waarom staat Nederland niet op deze atlas?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? (Zijn de arme landen inderdaad arm enz.)
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Hoe wordt armoede uitgerekend?
Antwoord: Niet alleen in geld, maar ook in onderwijs, levensverwachting, schoon drinkwater en ondervoeding.
- Welke groepen mensen zijn het kwetsbaarst in arme landen?
Antwoord: Inheemse bevolking, mensen die op het platteland wonen, bepaalde etnische groepen.

Prestatie

Nederland staat niet op de atlas omdat in Nederland geen mensen onder de absolute armoedegrens leven. Als je in Nederland onder de absolute armoedegrens zou leven, moet je rondkomen van €25 per maand.

Stel: Je moet van €1 per dag rondkomen.

- Maak met een groepje een berekening hoeveel geld je op een dag uitgeeft. Maak een lijst met dingen waar je geld aan uitgeeft. Denk bijvoorbeeld aan: voedsel, kleding, mobiele telefoon enzovoorts.
- Overleg met elkaar wat je écht nodig hebt. De dingen die je niet nodig hebt, streep je door.
- Kun je dan van €1 in leven blijven? Zo niet, hoe ga je dit oplossen? Ga op zoek naar een goede manier om in leven te blijven van €1 per dag.

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 1 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet wat honger is.
- De leerling weet waar de meeste honger voorkomt en welke groepen mensen honger lijden.
- De leerling weet dat in rijke landen mensen ook honger kunnen lijden.
- De leerling weet wat een luxeprobleem is.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over honger in de wereld.)
- Wat is honger?
- Wanneer heb je echt honger?
- Heb jij wel eens honger? Hoe voel je je dan? Stel: je hebt honger en je hebt niets te eten. Wat doe je?
- Kun je nog naar school als je honger hebt?
- Wat kun je niet meer doen als je honger hebt?
- Waar in de wereld lijden de meeste mensen honger volgens jou?
- Zijn er mensen in rijke landen die honger lijden?
- Hoe komt het dat in rijke landen mensen honger kunnen lijden?
- Zijn er mensen in Nederland die honger lijden? Wie zijn dat en hoe komt dat?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Hoeveel mensen zijn ondervoed in de wereld?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Welk land is het grootst op de atlas?
- Hoe komt het dat India het grootste land is, terwijl daar 21% van de bevolking honger lijdt en in de Democratische Republiek Congo 71% van de bevolking?
- Wat is de Top-5 van landen waar de meeste mensen honger lijden?
- In welk land dacht je dat de honger het grootst was?
- Welk land is het kleinst op de atlas?
- Welke landen staan niet op de atlas? Denk je dat daar mensen toch honger lijden?
- Waarom staat Nederland niet op deze atlas?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? (Lijden de meeste mensen honger in de landen waar je aan dacht?)
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Hoe komt het dat mensen op het platteland meer honger lijden dan mensen die in de stad wonen?
Antwoord: Zij hebben een klein stukje land met één gewas. Dit levert vaak te weinig geld op. Ze hebben geen toegang tot de markt omdat die te ver weg is.
- Hoe kun je bodemverarming tegengaan?
Antwoord: Door organisch materiaal of kunstmest te gebruiken.
- Waarom lijden meer vrouwen dan mannen honger?
Antwoord: Ze hebben geen eigen grond en ze zijn sociaal achtergesteld. In India bijvoorbeeld gaan mannen en jongens voor bij de verdeling van voedsel.

- Wat zijn twee belangrijke veroorzakers van honger?
Antwoord: Natuurrampen en oorlog.

Prestatie

1. Gesprek in de klas over honger in de Verenigde Staten.

Uit rapporten blijkt dat 12% van de Amerikanen, dat zijn 36 miljoen mensen (waarvan 13 miljoen kinderen), op de één of andere manier honger lijden. Deze cijfers komen uit een officieel rapport van het Amerikaanse ministerie van landbouw.

Op de site van het Ministerie van Buitenlandse Zaken is veel informatie te vinden over landen. In de Verenigde Staten wonen 296 miljoen mensen. 70% van Europese afkomst, 12,5% Latino, 12,3% Afro-Amerikaan, 3,6% Aziat, 0,9% inheemse volken. BNP US\$ 10.445,6 miljard. Zie voor meer informatie: www.minbuza.nl. Surf vervolgens naar landen.

De armoedeproblemen komen vooral voor bij Afro-Amerikanen en Latino's die traditioneel armer zijn. De problemen beperken zich niet tot werklozen, ook werkenden met lage lonen komen moeilijk rond na betaling van de huur voor woonruimte en het vervoer.

- Hoe komt het, denk je, dat mensen honger lijden in de Verenigde Staten? De Verenigde Staten is toch een rijk land?
- Waarom denk je dat de Verenigde Staten niet op de atlas staat?
- Zijn er in Nederland mensen die honger lijden?
- Zo ja: Wie denk je dat in Nederland honger lijden? Zijn dit bepaalde groepen mensen?
- Waar kun je in Nederland terecht als je honger hebt?
- Welke groepen mensen lijden in de Verenigde Staten honger?

2. Overgewicht vs. honger

Vetzucht groter probleem dan honger

AMSTERDAM - Er zijn in de wereld meer zwaarlijvigen dan mensen die honger lijden.

De overgang van een hongerende naar een zwaarlijvige wereld heeft zich dramatisch snel voltrokken. Dat komt doordat mensen in plaats van granen steeds meer dierlijke producten en plantaardige oliën zijn gaan gebruiken en minder zijn gaan bewegen. De combinatie van deze factoren heeft ervoor gezorgd dat zwaarlijvigheid inmiddels een groter probleem is dan ondervoeding.

Bron: http://www.nu.nl/news/803484/83/%27Vetzucht_groter_probleem_dan_honger%27.html

- Wat is het tegenovergestelde van honger?
- Maak een atlas van overgewicht en formuleer een nieuw millenniumdoel. Een blanco atlas is te vinden op pagina vier.
- Wat is een luxeprobleem?
- Noem een aantal voorbeelden van luxeproblemen.
- Verzin een millenniumdoel naar aanleiding van een luxeprobleem en maak een atlas.

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 2 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet waarom kinderen niet naar school kunnen in arme landen.
- De leerling denkt na over een actie die hij kan voeren om aandacht te vragen voor 'Recht op onderwijs'.
- De leerling weet waarom het belangrijk is dat kinderen naar school gaan.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over onderwijs.)
- In welke landen in de wereld gaan kinderen volgens jou niet naar school?
- Waarom denk je dat deze kinderen niet naar school gaan?
- Hoeveel kinderen gaan volgens jou in de rijke landen niet naar school?
- Wat zou een reden kunnen zijn dat in rijke landen een kind niet naar school gaat?
- Waarom is naar school gaan belangrijk?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Hoeveel kinderen gaan er wereldwijd niet naar de basisschool?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Welk land is het grootst op de atlas?
- Welk land is het kleinst op de atlas?
- Welke landen staan niet op de atlas? Denk je dat alle kinderen daar naar school gaan?
- Gaat in Nederland iedereen naar school?
- Waarom kunnen alle kinderen in principe naar school in Nederland?
- Ken jij een kind in Nederland dat niet naar school gaat?
- Wat zou een reden kunnen zijn waarom kinderen in Nederland niet naar school gaan?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? Waarom wel/niet?
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Waarom gaan in sommige landen kinderen niet naar school?
Antwoord: Armoede en kinderarbeid.
- Waarom kan in veel landen kinderarbeid niet zomaar worden afgeschaft?
Antwoord: Gezinnen zijn afhankelijk van het inkomen.
- Waarom is het belangrijk dat kinderen niet te oud zijn als ze aan school beginnen?
Antwoord: Oudere kinderen staan onder druk om te werken of te trouwen.
- Hoeveel kinderen zitten er gemiddeld in een klas in het Westen?
Antwoord: 20.
- Hoeveel kinderen zitten er gemiddeld in een klas in West-Azië?
Antwoord: 40.
- En in Afrika?
Antwoord: 44.

Prestatie

1. Stel: In Nederland zijn te weinig leerkrachten. De klassen worden steeds groter. Kun je dan nog wel normaal een les volgen? Is het niet beter om de helft van de kinderen naar huis te sturen? Of alle kinderen een halve dag naar school te laten gaan? Wat vind jij een goede oplossing?

Ga samen met een andere klas in één lokaal zitten. Hoe organiseer je dat? Kan iedereen zitten? Kan de leerkracht alle leerlingen stil krijgen? Wordt het warm en gaat het stinken? Probeer in het volle lokaal te praten over millenniumdoel 2: Elk kind naar school.

2. Organiseer een actie om aandacht te vragen voor millenniumdoel 2: Elk kind naar school. Hoe ziet jouw actie eruit? Surf voor ideeën naar www.kidswise.nl. Kijk verder voor informatie over onderwijs op: www.rechtoponderwijs.nl.

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 3 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet waarom in sommige landen meer jongens dan meisjes naar school gaan.
- De leerling kan de dynamische atlas lezen.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over gelijke kansen voor jongens en meisjes in de wereld.)
- Zijn jongens en meisjes gelijk in Nederland?
- Gaan in Nederland evenveel jongens als meisjes naar school?
- In welke landen denk je dat meer jongens dan meisjes naar school gaan?
- Hoe komt het denk je dat er landen zijn waar meer jongens dan meisjes naar school gaan?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Waarom is dit millenniumdoel belangrijk?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Welk land is grootst op de atlas?
- In welk Europees land gaan minder meisjes dan jongens naar school?
- Welk land is het kleinst op de atlas?
- Welke landen staan niet op de atlas? Denk je dat daar evenveel jongens als meisjes naar school gaan?
- In welke twee werelddelen gaan niet evenveel jongens als meisjes naar school?
- In welke drie werelddelen gaan bijna evenveel jongens als meisjes naar school?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? Waarom wel/niet?
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Wat zijn de belangrijkste oorzaken van ongelijkheid van naar schoolgaande kinderen?
Antwoord: Armoede, traditie en onveiligheid.
- Waarom is armoede een grote oorzaak van ongelijkheid?
Antwoord: Ouders kiezen er voor jongens naar school te sturen, omdat ze dit zien als investering. Meisjes zorgen voor hun kleine broertjes en zusjes.
- Wat zijn in Zuid-Afrika de redenen dat meisjes niet naar school gaan?
Antwoord: Onveiligheid, seksueel geweld en risico op besmetting met HIV/Aids.

Prestatie

Ga naar de dynamische atlas op het internet: http://www.ncdo.nl/flashatlas/index_large.htm
Klik op 'Verder', daarna 'Gelijke kansen op school' en vervolgens 'Zitten er evenveel jongens als meisjes in de klas?'. Kijk goed naar de atlas. Je kunt de ontwikkeling van de wereld volgen. Hoe was de verdeling in 1990? En zullen alle landen het millenniumdoel halen?
Maak met een groepje een lijst van tien landen en volg de ontwikkeling van deze landen. Maak drie kolommen: 1990, nu en 2015. Gaan de landen het millenniumdoel halen? Presenteer de ontwikkeling van de landen aan de klas.

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 4 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet hoe het komt dat er kindersterfte is.
- De leerling weet waaraan kinderen voor hun vijfde verjaardag sterven.
- De leerling weet hoe kindersterfte kan worden teruggedrongen.
- De leerling weet hoe hij internet kan gebruiken om informatie te vinden.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over kindersterfte in de wereld.)
- In welk werelddeel denk je dat de meeste kinderen sterven?
- Waarom denk je dat kinderen sterven?
- Hoeveel kinderen denk je dat er sterven in Nederland? (Hoeveel op honderd?)

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Waarom is dit millenniumdoel belangrijk?
- Hoeveel kinderen sterven er voor hun 5e verjaardag?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Welk land is het grootst op de atlas?
- In welk land dacht je dat de meeste kinderen sterven?
- Welk land is het kleinst op de atlas?
- Welke landen staan niet op de atlas? Denk je dat er kinderen sterven in deze landen?
- Hoe komt het dat Nederland op deze atlas staat?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? Waarom wel/niet?
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Wat zijn de belangrijkste oorzaken van kindersterfte?
Antwoord: Diarree, malaria, longontsteking, mazelen en HIV/Aids.
- Hoeveel kinderen sterven per jaar aan diarree?
Antwoord: 1,5 miljoen.
- Waarom sterven veel baby's in hun eerste maand?
Antwoord: Ondervoeding.
- Hoe kan sterfte onder baby's in hun eerste maand worden tegengegaan?
Antwoord: Door borstvoeding.
- Hoeveel kinderen zouden niet sterven als ze hun eerste levensjaar borstvoeding zouden krijgen?
Antwoord: 1,3 miljoen.
- Hoeveel procent van de kinderen die voor hun 5e jaar sterven, sterft aan HIV/Aids in Afrika?
Antwoord: 50%
- Waarom sterven in Azië veel meer meisjes dan jongens?
Antwoord: Ouders geven daar veel meer geld uit aan medische zorg voor hun zonen. Als de meisjes naar het ziekenhuis worden gebracht zijn ze veel zieker. Meisjes krijgen goed kopere medicijnen.
- Wat is een achterliggende oorzaak van kindersterfte?
Antwoord: Armoede.

Prestatie

Ga op het internet of in boeken op zoek naar oplossingen voor kindersterfte. Schrijf een kort verslag of houd een presentatie. Kijk bijvoorbeeld eens op: <http://www.cmo.nl/vmbo/vmbo-5/vmbo-56f.html>

Of: Onderzoek de kindersterfte in Nederland. Schrijf een kort verslag of houd een presentatie. Kijk op: <http://www.cmo.nl/vmbo/vmbo-5/vmbo-56d.html>

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 5 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet hoe het komt dat moeders kunnen sterven tijdens de zwangerschap of in het kraambed.
- De leerling weet hoe hij internet kan gebruiken om informatie te vinden.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over moedersterfte in de wereld.)
- Wat wordt er bedoeld met moedersterfte?
- In welke landen in de wereld komt volgens jou moedersterfte het meest voor?
- Hoeveel moeders denk je dat er per jaar sterven in Nederland?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Waarom is dit millenniumdoel belangrijk?
- Hoeveel moeders sterven ieder jaar?
- Wat is de Top-5 van landen waar de meeste moeders sterven?
- Hoeveel vrouwen sterven in Nederland tijdens de bevalling?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Welk land is het grootst op de atlas?
- Welk land is het kleinst op de atlas?
- Welke landen staan niet op de atlas? Denk je dat er daar moeders sterven?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? (Sterven de meeste moeders in de landen die je in je hoofd had?)
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Wat zijn de belangrijkste oorzaken van moedersterfte?
Antwoord: Bloedingen, bloedvergiftiging, onveilige abortus, moeilijke bevalling en te hoge bloeddruk.
- Hoe kan moedersterfte het best worden tegengegaan?
Antwoord: Door verloskundige hulp en medisch ingrijpen.
- Wat is het tweede onderdeel van de millenniumdoelstelling?
Antwoord: Dat in 2015 90% van de bevallingen plaatsvinden met professionele medische hulp.
- Waarom sterven veel moeders op het platteland?
Antwoord: De ziekenhuizen zijn veel te ver weg en er is geen goede infrastructuur.

Prestatie

Moeders hoeven niet te sterven tijdens hun zwangerschap of bevalling. Hoe kan moedersterfte worden voorkomen in arme landen? Schrijf een kort verslag of houd een presentatie. Kijk eens op: <http://www.cmo.nl/vmbo/vmbo-6/vmbo-66f.html>

Of: In Nederland sterven ook nog steeds moeders. Hoe komt dat? Schrijf een kort verslag of houd een presentatie. Kijk op: <http://www.cmo.nl/vmbo/vmbo-6/vmbo-66d.html>

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 6 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet wat HIV/Aids is.
- De leerling weet hoe HIV/Aids medisch te behandelen is.
- De leerling verzameld informatie over HIV/Aids via het internet en schrijft een kort werk stuk.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over HIV/Aids.)
- Wat is HIV? (Filmpje op: <http://beeldbank.schooltv.nl/oneclip.jsp?id=24312#>)
- Wat is Aids? (Info te vinden op: <http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/zoek.jsp?zoekstring=aids>)
- Wat hebben HIV en Aids met elkaar te maken?
- Hoe wordt iemand met HIV/Aids besmet?
- Komt HIV/Aids overal ter wereld voor?
- In welke landen denk je dat HIV/Aids het meest voorkomt?
- Zijn er in Nederland mensen met HIV/Aids?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Waarom is dit millenniumdoel belangrijk?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Hoeveel mensen zijn er besmet met HIV volgens de atlas?
- Hoeveel mensen stierven in 2004 aan Aids?
- Welke leeftijdsgroep loopt het meest risico om geïnfecteerd te raken en waarom?
- Had je verwacht dat de meeste mensen die met HIV zijn geïnfecteerd in Afrika wonen? Waarom?
- Welk land is het grootst op de atlas?
- In welk land dacht je dat de meeste met HIV geïnfecteerde mensen wonen?
- Welk land is het kleinst op de atlas?
- Welke landen staan niet op de atlas?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? (Had je gedacht dat zoveel mensen geïnfecteerd zijn met HIV?)
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Tot welke leeftijd kan de levensverwachting dalen in Zambia, Zimbabwe en Swaziland?
Antwoord: 35 jaar.
- Waarom laten mensen zich niet testen op HIV en gebruiken ze geen condoom?
Antwoord: Omdat er een taboe rust op HIV.
- Hoeveel van de geïnfecteerde mensen krijgt steun van hun familie in Zuid-Afrika?
Antwoord: Eén op drie.
- Hoeveel procent van alle HIV geïnfecteerde mensen is vrouw?
Antwoord: 50%
- Om welke andere reden hebben vrouwen zwaar te lijden onder HIV/Aids?
Antwoord: Ze moeten voor de zieken zorgen, verliezen daardoor inkomen en scholing, als ze weduwe worden raken ze alles kwijt.

- Hoeveel kinderen leven in Sub Sahara Afrika waarvan één of beide ouders zijn overleden aan HIV/Aids?
Antwoord: 13 miljoen kinderen.
- Met hoeveel procent kan het inkomen van een huishouden achteruitgaan als iemand binnen het gezin met HIV/Aids is geïnfecteerd? Wat is daar de oorzaak van?
Antwoord: 80%, familieleden moeten voor het zieke gezinslid zorgen en missen daardoor inkomsten.
- Hoeveel kinderen raakten in 2003 besmet tijdens de zwangerschap of borstvoeding?
Antwoord: 630.000 kinderen.
- Hoeveel (procent) van deze besmette kinderen stierf waarschijnlijk voor hun eerste levensjaar?
Antwoord: Eén kwart of 25%
- Hoeveel procent van de kinderen haalt hun tweede verjaardag niet?
Antwoord: 60%
- Wat is een andere belangrijke veroorzaker van besmetting en waar komt dat voornamelijk voor?
Antwoord: Drugsgebruik. Infectie door vuile injectienaalden. Dit is een groot probleem in de landen van de voormalige Sovjet-Unie en Zuidoost Azië.
- Hoeveel jongeren raken dagelijks besmet met HIV/Aids?
Antwoord: 6000 jongeren.
- Wat is de oorzaak dat zoveel jongeren besmet raken met HIV/Aids?
Antwoord: Door gebrekkige informatie.
- Hoeveel inwoners zijn er in Nederland per arts?
Antwoord: 2000 inwoners.
- Hoeveel inwoners van Tanzania moeten het met één arts doen?
Antwoord: 30.000 inwoners per arts.
- Hoeveel procent van de mensen die medicijnen nodig hebben tegen HIV/Aids hebben toegang tot deze medicijnen?
Antwoord: 7%

Prestatie

Op de dynamische atlas op het internet (www.ncdo.nl/atlas) staat veel informatie over HIV/Aids. Deze atlas is goed bruikbaar om informatie te verzamelen. De leerlingen kunnen een kort werkstuk maken over HIV/Aids. De leerling kan kiezen uit bijvoorbeeld:

- Wat zijn de oorzaken en gevolgen van HIV/Aids?
- Hoe kan HIV/Aids worden tegengegaan?
- Waarom hebben meer mensen in Afrika HIV/Aids dan in Europa?
- Wat voor gevolgen heeft HIV/Aids voor kinderen in Afrika?
- Welke mythes bestaan rond HIV/Aids?
- Wanneer is Wereld Aids Dag en welke activiteiten vinden dan plaats?

Naast de dynamische atlas zijn er veel andere websites met informatie over HIV/Aids. Kijk bijvoorbeeld eens op:

- <http://www.aandachtvoor aids.nl/>
- http://www.hetklokhuis.nl/lees/dossiers/read/dossier_intro.cfm?did=211A2864%2DD87E%2D4BE6%2DBF0519601E2F0176
- <http://proto.thinkquest.nl/~llb066/home/achtergrond/inleiding.php>
- <http://proto.thinkquest.nl/~jrb069/>
- <http://www.wereldaidsdag.nl/>

Of gebruik www.google.nl om de leerlingen zelf te laten zoeken naar informatie.

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 7 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet wat het Kyoto Protocol inhoudt.
- De leerling weet wat kooldioxide is en veroorzaakt.
- De leerling wordt zich bewust van het milieu in Nederland en in zijn directe omgeving.
- De leerling weet wat hij zelf kan doen om een bijdrage te leveren aan een schoner milieu.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over het milieu.)
- Waardoor wordt het milieu het meest vervuild?
- Welke landen vervuilen het milieu?
- Hoe gaat het met het milieu in Nederland?
- Hoe kun je zien of het milieu vervuild is of niet?
- Wat doe je zelf om het milieu schoon te houden?
- Op wat voor manier vervuil jij het milieu?
- Hoe zou jij die vervuiling kunnen tegengaan?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Wat is kooldioxide?
- Hoe komt kooldioxide vrij?
- Wat voor gevolg heeft de uitstoot van kooldioxide?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Waarom is dit millenniumdoel belangrijk?
- Wat is het Kyoto Protocol?
- Welk land heeft het Kyoto Protocol niet ondertekend?
- Welke landen zijn vrijgesteld van het Kyoto Protocol?
- Welk land stoot de meeste kooldioxide uit en is dus het grootst?
- Welk werelddeel stoot de minste kooldioxide uit?
- Welk land is het kleinst op de atlas?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? Waarom wel/niet?
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Hoeveel ton CO₂ wordt in Nederland uitgestoten?
Antwoord: 41.111 x 1000 ton.
- Hoeveel ton CO₂ wordt in de Verenigde Staten uitgestoten?
Antwoord: 1.592.382 x 1000 ton.
- Hoeveel ton CO₂ wordt in China uitgestoten?
Antwoord: 975.249 x 1000 ton.
- Waardoor is de hoeveelheid CO₂ fors toegenomen?
Antwoord: Door de verbranding van fossiele brandstoffen.
- Met hoeveel procent is de hoeveelheid CO₂ sinds 1850 toegenomen?
Antwoord: 30%.
- Wat is het natuurlijke broeikas effect?
Antwoord: Door broeikasgassen in de atmosfeer (waterdamp, kooldioxide, methaan) wordt een deel van de warmte van de teruggekaatste zonnestralen vastgehouden.

- Waardoor nemen de broeikasgassen toe?
Antwoord: Door verbranding van olie, gas en kolen.
- Wat zijn gevolgen van een gestage temperatuurstijging?
Antwoord: Langzame stijging van de zeespiegel. De ijskappen smelten en warm water zet uit. Ecosystemen worden getroffen, omdat klimaatzones zullen verschuiven.
- Waarom is een opwarming van de aarde erg voor Nederland?
Antwoord: Nederland is laaggelegen, drukbevolkt en bestaat uit vruchtbare landbouw gronden.
- Wat is in het Kyoto Protocol afgesproken?
Antwoord: Om de uitstoot van broeikasgassen (waaronder kooldioxide) met gemiddeld 5% te verminderen.
- Hebben de Verenigde Staten het Kyoto Protocol ondertekend?
Antwoord: Nee
- Heeft Nederland het Kyoto Protocol ondertekend?
Antwoord: Ja
- Hoeveel ton CO₂ stoot elke inwoner van Nederland gemiddeld uit?
Antwoord: 2,55 ton.
- Hoeveel ton CO₂ stoot elke inwoner van de Verenigde Staten gemiddeld uit?
Antwoord: 5,52 ton.

Prestatie

Schrijf je eigen Kyoto Protocol. Beschrijf een milieuprobleem. Of maak een lijst met milieuproblemen. Maak afspraken met direct betrokkenen.

- Is er iets in je eigen omgeving dat het milieu vervuult? Rond je huis, straat of school?
- Wat vind jij belangrijk? Wat moet verbeterd worden?
- Is er iets waardoor jij het milieu vervuult? Dan maak je een afspraak met jezelf.
- Wanneer moet wat jij belangrijk vindt opgelost zijn? Stel een deadline.
- En wie moeten zich nog meer houden aan jouw protocol? Verzamel handtekeningen.

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 7 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet hoeveel mensen geen toegang hebben tot veilig drinkwater.
- De leerling wordt zich bewust van hoeveel water hij op een dag gebruikt.
- De leerling weet hoe mensen in een arm en droog land aan water komen.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over veilig drinkwater.)
- Waar denk je dat mensen geen toegang hebben tot veilig drinkwater?
- Wat zouden de redenen kunnen zijn dat mensen geen toegang hebben tot veilig drinkwater?
- Waar gebruik jij water voor?
- Waar wordt veilig drinkwater nog meer (voor) gebruikt? Bijvoorbeeld: landbouw en industrie enzovoorts.

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Waarom is dit millenniumdoel belangrijk?
- Hoeveel mensen hebben geen toegang tot veilig drinkwater?
- Wat is de belangrijkste ziekte die wordt veroorzaakt door het drinken van vervuild drinkwater?
- Hoeveel kinderen gaan er jaarlijks dood aan diarree?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Wat is het grootste land op de atlas?
- Welke landen staan niet op de atlas?
- Hoe komt het dat rijke landen wel toegang hebben tot veilig drinkwater en veel arme landen niet?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? Waarom wel/niet?
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Wat hebben werk en onderwijs te maken met het halen van drinkwater?
Antwoord: De tijd die sommige mensen gebruiken om water te halen, kan niet gebruikt worden om te werken of naar school te gaan.
- Hoe komt het dat ontbossing zorgt voor een tekort aan drinkwater?
Antwoord: De bodem kan het water niet vasthouden.
- Hoe komen mensen in Niger aan drinkwater en wat is het grootste probleem?
Antwoord: Door het opvangen van regenwater. Als er droogte is, is er dus gelijk een tekort aan drinkwater.
- Wat is in Bangladesh en China de oorzaak dat mensen geen toegang hebben tot veilig drinkwater?
Antwoord: Door vervuiling van chemicaliën.
- Wat is een ander onderdeel van millenniumdoel 7?
Antwoord: Dat iedereen ook toegang heeft tot basale sanitaire voorzieningen.
- Hoeveel mensen hebben geen toegang tot hygiënische sanitaire voorzieningen?
Antwoord: 2,6 miljard.

- Wat zijn 'flying toilets'?
Antwoord: In Kenia gebruiken mensen een plastic zakje die ze vervolgens zo ver mogelijk wegslingeren.
- Hoeveel liter water gebruikt een gemiddelde Nederlander per dag?
Antwoord: 126 liter.

Prestatie

1. Wedstrijd: Een jerrycan gevuld met water weegt twintig kilo. Mensen in Afrika moeten soms ver lopen om water te halen. Loop met iets van twintig kilo zoveel mogelijk rondjes om de school.

2. Hoe komen mensen in Niger aan water? Welke problemen komen mensen daarbij tegen? Schrijf een kort verslag. Gebruik het internet als bron. Kijk bijvoorbeeld eens op de beeldbanksite van Schooltv. Type 'water' en zoek.

<http://beeldbank.schooltv.nl/hi/index.jsp?povo=vo#c=2108,t=23673,s=23854,u=23856>

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 8 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling is zich bewust wat oneerlijke handel betekent voor arme landen.
- De leerling leert discussiëren. Dat betekent: mening vormen en respectvol luisteren naar de mening van anderen.
- De leerling kent organisaties die zich inzetten voor eerlijke handel.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over handel.)
- Wat verhandelt Nederland op de wereldmarkt?
- Wat verhandelen arme landen?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Waarom is dit millenniumdoel belangrijk?
- Wat wordt bedoeld met Bruto Nationaal Product (BNP)?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Welk land heeft het grootste BNP?
- Wat is het BNP van de Europese Unie?
- Welke landen zitten in de Europese Unie?
- Welk werelddeel is het kleinst op de atlas?
- Wat betekent import?
- Wat betekent export?
- Waarom is er geen eerlijke handel in de wereld?
- Waarom kunnen westerse landbouwers hun producten tegen een lage prijs verkopen?
- Vind jij dat de landbouwsubsidies en invoerrechten moeten worden afgeschaft? Waarom?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? Waarom wel/niet?
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Hoeveel procent belasting heft de Verenigde Staten op het invoeren van textiel?
Antwoord: 14,2%.
- En hoeveel heft de Europese Unie?
Antwoord: 1%
- Wat wordt bedoeld met 'Everything but arms'?
Antwoord: Alle producten uit ontwikkelingslanden zijn vrijgesteld van invoerrechten behalve wapens.
- Waarom wordt de export van katoen uit Benin, Burkina Faso, Mali belemmert?
Antwoord: De Verenigde Staten en de Europese Unie geven landbouwsubsidies aan hun eigen boeren.

Prestatie

1. Discussieopdracht.

Om de oneerlijke handel concreet te maken, kan het volgende voorbeeld gebruikt worden:

- Een leerling is een boer in de Verenigde Staten
- Een leerling is een boer in de Europese Unie
- Een leerling is een boer in Afrika
- Een leerling is een boer in Zuid-Amerika

Alle boeren moeten katoen verkopen. Maar tegen welke prijs? Een kilo voor een euro? De boer in de Verenigde Staten en de Europese Unie krijgt 50 eurocent subsidie. Hoe verkoop je als Afrikaanse of Zuid Amerikaanse boer je katoen?

Bedenk met de klas een oplossing. Welke problemen kom je daarbij tegen? Bijvoorbeeld: De boeren in het Westen verdienen minder geld en het BNP van een land kan zakken.

2. Onderzoekopdracht.

Schrijf een verslag over eerlijke handel. Gebruik Max Havelaar en Fair Trade als voorbeeld.

Informatie is te vinden op:

www.maxhavelaar.nl

Klik in het menu op 'Max voor mij' en vervolgens op 'Max op school'.

www.fairtrade.nl

www.maketradefair.nl

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 8 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet wat ontwikkelingshulp is.
- De leerling weet waarvoor ontwikkelingshulp wordt gebruikt.
- De leerling denkt na over wanneer ontwikkelingshulp zinvol is.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over ontwikkelingshulp.)
- Wat is ontwikkelingshulp?
- Welke landen hebben ontwikkelingshulp nodig?
- Welke landen geven ontwikkelingshulp?
- Hoe denk je dat ontwikkelingshulp een land of mensen kan helpen?
- Heeft het zin om ontwikkelingshulp aan landen te geven? Waarom wel/niet?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Waarom is dit millenniumdoel belangrijk?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Hoeveel geld hebben rijke landen in 2004 uitgegeven aan ontwikkelingshulp?
- Wat betekent 'nationaal inkomen'?
- Hoeveel geld zou dit moeten zijn als ieder land zich aan de norm van 0,7% van het nationaal inkomen zou houden?
- Vind je 0,7% van het nationaal inkomen veel of weinig? Hoeveel procent zouden landen moeten uitgeven?
- Welke landen geven meer dan 0,7% van hun nationaal inkomen uit aan ontwikkelingshulp?
- Welke landen geven 0,7% van hun nationaal inkomen uit aan ontwikkelingshulp?
- Hoeveel procent is het gemiddelde wat landen uitgeven aan ontwikkelingshulp?
- Welke werelddelen staan niet op de atlas?
- Denk je dat alle landen die niet op de kaart staan ontwikkelingshulp nodig hebben?
- Welk land geeft het minst van zijn nationaal inkomen uit aan ontwikkelingshulp?
- Waar kunnen arme landen in investeren als ze ontwikkelingshulp krijgen?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? Waarom wel/niet?
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- De Europese Unie heeft een tussendoel voor 2010 vastgelegd. Wat houdt dit tussendoel in?
Antwoord: Dat alle lidstaten in 2010 0,56% van hun nationaal inkomen gebruiken voor ontwikkelingshulp.
- Wat valt onder de term 'ontwikkelingshulp'?
Antwoord: Overheidsuitgaven maar ook noodhulp, technische samenwerking, leningen met een schenkingsgedeelte, bijdragen aan VN-organisaties en vredeshandhaving.
- Welke landen steunt Nederland met ontwikkelingshulp?
Antwoord: Afrikaanse landen als: Tanzania, Mozambique en Uganda. Maar ook Suriname en Indonesië.

Prestatie

Zoek op nieuwspagina's naar natuurrampen en oorlogen. Zie bijvoorbeeld:

www.jeugdjournaal.nl
www.nosheadlines.nl
www.nosjournaal.nl
www.volkskrant.nl

Breng een probleem in kaart dat te maken heeft met natuurrampen en oorlogen. Wat hebben mensen nodig? Hoe zou ontwikkelingshulp een bijdrage kunnen leveren? En in welke vorm denk je dat ontwikkelingshulp nuttig kan zijn? Je kunt denken aan: geld, materialen (deken en voedsel ed.) of de inzet van het Nederlandse leger.

Doelstellingen

- De leerling kent millenniumdoel 8 en kent de achtergrond hiervan.
- De leerling weet wat voor gevolgen een hoge schuldenlast heeft voor een land.
- De leerling leert via een zoekmachine op het internet zoeken naar nuttige informatie voor een verslag.

1 Verwachting van de leerling

- Introduceer het onderwerp. (We gaan het hebben over de schuldenlast van arme landen.)
- Wat wordt er bedoeld met schulden?
- Welke landen hebben volgens jou schulden?
- Welke landen hebben volgens jou geen schulden?
- Hoe komt een land aan schulden?

2 De papieren atlas

- Waar gaat de atlas over?
- Welke gegevens staan op de atlas?
- Wat is het millenniumdoel dat bij deze atlas hoort?
- Waarom is dit millenniumdoel belangrijk?
- Wat is de totale schuld in de wereld?
- Hoeveel is er in 2003 met rente afgelost?
- Wat valt je het meest op aan de atlas?
- Welk land is het grootst op de atlas?
- In welk land dacht je dat de schulden het grootst waren?
- Welk land is het kleinst op de atlas?
- Welke landen staan niet op de atlas?
- Welke landen komen niet in aanmerking voor schuldenlastverlichting of kwijtschelding?
- Waar kunnen arme landen met een ernstige schuldenlast niet in investeren?
- Waarom kunnen sommige landen in aanmerking komen voor schuldenverlichting of kwijt schelding?
- Vind jij dat de schulden moeten worden kwijtgescholden? Waarom?
- Voldoet de atlas aan je verwachtingen? Waarom wel/niet?
- Denk je dat de atlas klopt? Waarom wel/niet?
- Denk je dat het millenniumdoel gehaald wordt? Waarom wel/niet?

3 Dynamische atlas (www.ncdo.nl/atlas)

- Wanneer wordt er gesproken van een ernstige schuldenlast?
Antwoord: Als de schuldenlast meer dan 80% van het nationaal inkomen bedraagt.
- Welke landen hebben een extreem hoge schuld en hoeveel procent bedraagt die schuld per land?
Antwoord: Guinee-Bissau 246%, Democratische Republiek Congo 368%, Liberia 646%
- Waarom is voor India de grote schuldenlast geen acuut probleem?
Antwoord: De schuldenlast van India is 19% van hun nationaal inkomen.
- Wat heeft schuldenlastvermindering opgeleverd voor Tanzania en Uganda?
Antwoord: In Tanzania is het schoolgeld opgeheven waardoor 66% meer kinderen naar school kunnen. In Uganda hebben 2,2 miljoen mensen toegang tot schoon drinkwater.
- Hoe groot zou Nederland zijn als het op deze atlas zou staan? En waarom staat Nederland niet op deze Atlas?
Antwoord: Nederland zou twee keer groter dan India zijn. Nederland heeft geen probleem met zijn schuldenlast omdat het nationaal inkomen hoog is.

Prestatie

Beroemde artiesten vragen via Live8 aandacht voor armoede, oneerlijke handel en de schuldenlast van de armste landen. De band U2 vraagt aandacht voor de schuldenlast van Afrikaanse landen. Denk je dat de aandacht van U2 helpt de schuldenlast van arme landen te verminderen?

Zoek met Google, Yahoo of een andere zoekmachine op internet naar informatie over wat de band U2 doet voor arme landen en schrijf een verslag.

Kerdoelen

1 Armoede

1, 2, 4, 5, 6, 20, 28, 29, 34, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

2 Honger

1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 28, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

3 Onderwijs

1, 2, 3, 4, 5, 6, 28, 29, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

4 Gelijke kansen

1, 2, 4, 5, 6, 19, 20, 25, 27, 28, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

5 Kindersterfte

1, 2, 3, 4, 5, 6, 28, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

6 Moedersterfte

1, 2, 3, 4, 5, 6, 28, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

7 HIV/Aids

1, 2, 3, 4, 5, 6, 28, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

8 Schoner milieu

1, 2, 3, 4, 5, 6, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

9 Water

1, 2, 3, 4, 5, 6, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

10 Handel

1, 2, 3, 4, 5, 6, 28, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

11 Ontwikkelingshulp

1, 2, 3, 4, 5, 6, 28, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

12 Schulden

1, 2, 3, 4, 5, 6, 19, 23, 28, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 41, 42, 46, 47.

Uitleg kerndoelen

Nederlands

- 1 De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.
- 2 De leerling leert zich te houden aan conventies (spelling, grammaticaal correcte zinnen, woordgebruik) en leert het belang van die conventies te zien.
- 3 De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn woordenschat.
- 4 De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven teksten.
- 5 De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.
- 6 De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.
- 9 De leerling leert taalactiviteiten (spreken, luisteren, schrijven en lezen) planmatig voor te bereiden en uit te voeren.

Wiskunde

- 19 De leerling leert passende wiskundetaal te gebruiken voor het ordenen van het eigen denken en voor uitleg aan anderen, en leert de wiskundetaal van anderen te begrijpen.
- 20 De leerling leert alleen en in samenwerking met anderen in praktische situaties wiskunde te herkennen en te gebruiken om problemen op te lossen.
- 23 De leerling leert exact en schattend rekenen en redeneren op basis van inzicht in nauwkeurigheid, orde van grootte en marges die in een gegeven situatie passend zijn.
- 25 De leerling leert informele notaties, schematische voorstellingen, tabellen, grafieken en formules te gebruiken om greep te krijgen op verbanden tussen grootheden en variabelen.

Mens en natuur

- 28 De leerling leert vragen over onderwerpen uit het brede leergebied om te zetten in onderzoeksvragen, een dergelijk onderzoek over een natuurwetenschappelijk onderwerp uit te voeren en de uitkomsten daarvan te presenteren.
- 29 De leerling leert kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in sleutelbegrippen uit het gebied van de levende en niet-levende natuur, en leert deze sleutelbegrippen te verbinden met situaties in het dagelijks leven.
- 30 De leerling leert dat mensen, dieren en planten in wisselwerking staan met elkaar en hun omgeving (milieu), en dat technologische en natuurwetenschappelijke toepassingen de duurzame kwaliteit daarvan zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden.
- 31 De leerling leert o.a. door praktisch werk kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in processen uit de levende en niet-levende natuur en hun relatie met omgeving en milieu.
- 34 De leerling leert hoofdzaken te begrijpen van bouw en functie van het menselijk lichaam, verbanden te leggen met het bevorderen van lichamelijke en psychische gezondheid, en daarin een eigen verantwoordelijkheid te nemen.
- 35 De leerling leert over zorg en leert zorgen voor zichzelf, anderen en zijn omgeving, en hoe hij de veiligheid van zichzelf en anderen in verschillende leefsituaties (wonen, leren, werken, uitgaan, verkeer) positief kan beïnvloeden.

Mens en maatschappij

- 36 De leerling leert betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan.
- 38 De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland, Europa en de wereld te gebruiken om verschijnselen en ontwikkelingen in hun omgeving te plaatsen.
- 39 De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren.
- 41 De leerling leert de atlas als informatiebron te gebruiken en kaarten te lezen en te analyseren om zich te oriënteren, zich een beeld van een gebied te vormen of antwoorden op vragen te vinden.
- 42 De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.
- 46 De leerling leert over de verdeling van welvaart en armoede over de wereld, hij leert de betekenis daarvan te zien voor de bevolking en het milieu, en relaties te leggen met het (eigen) leven in Nederland.
- 47 De leerling leert actuele spanningen en conflicten in de wereld te plaatsen tegen hun achtergrond, en leert daarbij de grote onderlinge afhankelijkheid in de wereld, het belang van mensenrechten en de betekenis van internationale samenwerking te zien.